

- Muutos lähtee pienestä -

TOIMINTASUUNNITELMA 2019

Liittovaltuuston 22.9.2018 hyväksymä

Tiivistelmä: Vuoden 2019 toiminnan keskeiset toimet ja tavoitteet

Vuoden 2019 neljä painopistettä:

1. Yhteinen kahden vuoden teema “Vaikuta!”.

Luonto-Liitto tekee tärkeää valtakunnallista ja paikallista vaikuttamistyötä. Tarjoamme lapsille ja nuorille väylän toimia yhteiskunnassa luonnon puolesta. Toiminnassamme opitaan taitoja, joista on hyötyä yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Tarjoamme koulutusta ja vaikuttamisen paikkoja nuorille, ja kerhoissa ja leireillä tuetaan lasten kasvamista ympäristökansalaisiksi osallistavalla ohjauksella. Teema näkyy paikallisesti ja valtakunnallisesti.

2. Luonto-Liitto uudistaa strategiaansa.

Luonto-Liitto kehittää vuonna 2019 organisaatiotaan järjestön tehtävien ja strategian mukaisesti. Luonto-Liiton strategia uudistetaan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön tarpeita. Strategiatyötä tehdään yhdessä. Strategia- ja organisaatiouudistuksen tavoitteena on kirkastaa Luonto-Liiton toimintaa, tehostaa ja ohjata resursseja entistä tarkoituksenmukaisemmin. Tavoitteena on selkeämpi ydintehtävä, parempi työhyvinvointi, toiminnan houkuttelevuus ja palkitsevuus vapaaehtoisille, vapaaehtoisten tukeminen, varain- ja jäsenhankinnan vakiinnuttaminen sekä järjestön sisäisen vuoropuhelun parantaminen. Uudistuksen ohella järjestön digipalveluita, muun muassa nettisivuja kehitetään.

3. Uusia sisältöjä kouluvierailuihin.

Luonto-Liitto on mukana Finvasive LIFE -vieraslajihankkeessa toteuttamalla aiheen mukaisia kouluvierailuita. Vieraslajit ovat maailmanlaajuisesti toiseksi suurin uhka luonnon monimuotoisuudelle, elinympäristöjen tuhoutumisen jälkeen. Lisäksi meriroska-aiheisten koulu- ja rantavierailujen järjestämiseksi haetaan rahoitusta joukkorahoituskampanjan avulla. Uusittu suurpetomateriaali kouluille otetaan käyttöön.

4. Luonnonharrastustoiminnan kehittäminen.

Luonnonharrastustoimintaa avataan maahanmuuttajille ja sitä kautta houkutellessa heitä mukaan aktiivisiksi toimijoiksi Harrastaen tutuksi -hankkeen kautta. Kevätseurannan havainnointijärjestelmää kehitetään.

SISÄLLYS

Tiivistelmä: Vuoden 2019 toiminnan keskeiset toimet ja tavoitteet	2
1. Luonto-Liitto – lapset ja nuoret luonnon puolesta	4
2. Kahden vuoden teema: Vaikuta!	5
3. Ympäristökasvatus	5
3.1 Luontokerhverkosto	6
3.2 Luontoleirit ja -retket	7
3.3 Jäsenlehdet	7
3.3.1 Sieppo	7
3.3.2 Nuorten Luonto	8
3.4 Koulu- ja oppilaitosyhteistyö	9
3.5 Luonto-Liiton koulutukset	11
4. Ympäristötoiminta	12
4.1 Metsätoiminta	12
4.2 Suurpetotoiminta	13
4.3 Itämeri-toiminta	15
4.4 Ilmastotietoisuus ja kulutusvalinnat	15
5. Luonnonharrastus	16
5.1 Kevätseuranta	17
5.2 Talviseuranta	18
5.3 Nuorten luonnonharrastusmerkki Pihka	18
6. Hankkeet ja projektit	18
6.1 Sitoumus 2050 edistämään ympäristökasvatusta	19
6.2. Invasive LIFE	19
6.3. Kiertotaloutta kouluihin -hanke	19
6.4. Osallisuutta kuluttajakasvatukseen	20
6.5. Harrastaen tutuksi	20
7. Järjestötoiminta	20
7.2 Järjestökoulutus	21
7.3 Jäsenhankinta ja -huolto	22
7.4 Viestintä	22
7.5 Yhteistyö	24
7.5.1 Yhteistyö Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa	24
7.5.2 Muu yhteistyö Suomessa	25
7.5.3 Kansainvälinen yhteistyö	25
7.5.4 Asiantuntijatehtävät	26

8. Henkilöstö ja keskustoimisto	27
9. Hallinto	28
10. Talous ja rahoitus	28

1. Luonto-Liitto – lapset ja nuoret luonnon puolesta

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö, jonka tavoitteena on vaikuttaa yhteiskuntaan, yhteisöihin ja yksilöihin siten, että luonnon monimuotoisuus säilyy ja luonnon itseisarvo tunnustetaan.

Luonto-Liiton tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus hyvinvointia tukeviin luontokokemuksiin ja luontosuhteeseen. Tarjoamme tietoa, elämyksiä ja matalan kynnyksen toimintaa sekä luomme mahdollisuuksia ympäristövaikuttamiseen.

Tärkeimpiä toimintamuotojamme ovat lasten ja nuorten ympäristökasvatus ja luonnonharrastus kerhoissa, leireillä ja kouluvierailuilla sekä ympäristövaikuttaminen. Tarjoamme sisältöä koko perheen luonnonharrastukseen, sekä myönteisiä luontokokemuksia. Kannustamme lapsia ja nuoria arvostamaan luontoa ja toimimaan ja vaikuttamaan ympäristön puolesta. Luonto-Liitossa nuoret itse päättävät toiminnasta ja toteuttavat suunnitelmiaan.

Luonto-Liiton tapahtumien kohderyhminä ovat lapset, nuoret, opiskelijat, nuoret aikuiset sekä perheet. Luonto-Liitto järjestää jäsen- ja yleisötapahtumia aktiiveille eri paikkakunnilla piireissä ja toimintaryhmissä. Tapahtumat on suunnattu ensisijaisesti järjestön aktiiveille ja jäsenille, mutta myös kaikki muut aiheesta kiinnostuneet ovat tervetulleita.

Luonto-Liiton ympäristövaikuttamisessa tärkeää on pitkäjänteisyys. Otamme kantaa ajankohtaisiin ympäristö- ja luonnonsuojelukysymyksiin. Luonto-Liitto vahvistaa perinteisen kansalaisjärjestötoiminnan lisäksi nuorten vaikutusmahdollisuuksia yhteiskunnassa. Luonto-Liitto osallistuu erilaisiin tilaisuuksiin, tapahtumiin, tempauksiin, mielenosoituksiin, seminaareihin ja koulutuksiin.

Luonto-Liitto myöntää pronssisia, hopeisia ja kultaisia ansiomerkkejä kiitokseksi aktiivisille toimijoille heidän arvokkaasta työstään. Luonto-Liiton liittovaltuusto huomioi myönteisiä ja kielteisiä ympäristötekoja Siilin piikki ja Siilin peukku -palkinnoilla.

Luonto-Liiton arvot:

- Ympäristön ja luonnon arvostus
- Kestävä elämäntapa
- Avoimuus, demokraattisuus ja tasa-arvo
- Asiapohjaisuus, kriittisyys ja rakentavuus
- Rohkeus, reippaus ja tekemisen ilo

Visio:

- Luonto-Liitto on valtakunnallisesti merkittävin järjestö omalle kohderyhmälleen.
- Luonto-Liitto on järjestönä luovin, luotettavin ja luonteikkain ympäristön ja luonnon puolestapuhuja.
- Jokainen luontoliittolainen toimii omaehtoisesti järjestön toiminta-ajatuksen toteutumiseksi.

2. Kahden vuoden teema: Vaikuta!

Luonto-Liiton tavoitteena on, että lasten ja nuorten ääni tulee kuulluksi ympäristöasioissa. Luonto-Liitto tarjoaa lapsille ja nuorille väyliä luontoharrastuksen pariin ja mahdollisuuksia toimia ja vaikuttaa luonnon puolesta. Luonto-Liitto on lasten ja nuorten oma ympäristöjärjestö, jonka toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen nuoret pääsevät vaikuttamaan alusta alkaen.

Vaikuta!-teemavuosien aikana Luonto-Liitto järjestää koulutuksia, työpajoja ja projekteja, joissa nuoret pääsevät mukaan vaikuttamistyöhön. Vaikuttamisteema nousee esiin järjestön ympäristötoiminnassa, jota tekevät Itämeri-, metsä- ja susiryhmä. Vaikuttamista voi tehdä myös kansalaishavainnoinnin kautta, jolloin havainnot ympäristöstä saadaan yhteiseen käyttöön. Näin kuka tahansa voi osallistua ympäristötiedon tuottamiseen. Avointa tietoa kansalaishavainnoinnin kautta tuottavat Luonto-Liiton Kevätseuranta ja yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa tehtävä Talviseuranta.

Piireille ohjattavalla toimintarahalla toteutetaan Vaikuta!-teeman puitteissa ainakin yksi nuorten itse ideoima, yhteiskunnallista vaikuttamista harjoittava projekti. Ympäristökansalaisuuteen kasvatetaan myös Luonto-Liiton ympäristökasvatus- ja luonnonharrastustoiminnassa, leireillä ja kerhoissa. Keskustoimiston asiantuntijat työstävät materiaalia ympäristövaikuttamisen tueksi.

Luonto-Liiton strategiaa ja organisaatiota uudistetaan. Strategiatyötä tehdään yhdessä, jolloin jokainen mukana oleva lapsi ja nuori pääsee vaikuttamaan järjestönsä tulevaisuuteen. Strategiatyö on iso osa Vaikuta!-teeman toteuttamista. Vaikuttamistyötä tehdään paikallisesti ja valtakunnallisesti: strategiatyöhön osallistetaan laajasti Luonto-Liiton paikallistoimijoita, jäseniä, piirejä, toiminta- ja sidosryhmiä ja muita kiinnostuneita.

3. Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatuksen tavoitteet 2019:

- Luonto-Liitto toteuttaa kouluvierailuita vieraslaji-teemalla Invasive LIFE -hankkeen puitteissa.
- Kansalaishavainnointia edistetään Kevätseurannan ja Talviseurannan yhteydessä.

– Toteutetaan Sitoumus 2050 edistämään ympäristökasvatusta -hankkeen. Sen myötä järjestetään työpajoja ja viestitään kestävästä kehityksen sitoumuksista, tehdään oma sitoumus ja kannustetaan piirejä sitoumusten tekoon.

Luonto-Liitto korostaa vaikuttamistyössään ympäristökasvatuksen ja ympäristötietoisuuden merkitystä kestävästä tulevaisuudesta kannalta. Luonto-Liitto vaikuttaa päättäjiin sekä koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmien perusteisiin siten, että ympäristökasvatuksen merkitys ymmärretään ja sille turvataan riittävät resurssit. Luonto-Liitto edistää lasten ja nuorten äänen kuulamista ympäristökeskustelussa ja tuo esiin ilmastonmuutoksen ratkaisun välttämättömyyttä nykyisten lasten ja nuorten tulevaisuuden kannalta.

Luonto-Liitto tekee yhteistyötä koulujen, oppilaitosten ja muiden koulutus- ja kasvatusorganisaatioiden kanssa. Opettajille ja ammattikasvattajille sekä perheille tarjotaan tukea, asiantuntemusta, koulutusta ja materiaalia ympäristökasvatuksen ja luonto- ja ympäristöopetuksen toteuttamiseen valtakunnallisesti. Luonto-Liiton oppilaitosyhteistyö ja kouluvierailutoiminta tukevat nuorten aktiivista kansalaisuutta ja innostavat luontokokemuksiin.

Kerhot, leirit ja muu ympäristökasvatustoiminta tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia ja edistävät terveitä elämäntapoja sekä ympäristön ja elämän kunnioittamista. Tärkeintä Luonto-Liiton toiminnassa ovat monipuoliset, myönteiset ja kannustavat kokemukset, joita lapset, nuoret ja perheet kokevat luonnossa. Lapset ja nuoret osallistuvat toiminnan suunnitteluun. Luonto-Liiton ympäristökasvatuksen tavoitteena on myös tukea lasten ja nuorten kriittistä ajattelua sekä taitoja keskustella, toimia ja osallistua ympäristöasioissa.

Luonto-Liitto edistää Vaikuta!-teeman puitteissa lasten ja nuorten ilmastovaikuttamista muun muassa "7 mallia lasten ja nuorten vaikuttavaan ilmastotoimintaan"-materiaalin avulla. Luonto-Liitto on ollut mukana kehittämässä yläkouluille suunnattua materiaalia.

Luonto-Liitto on mukana järjestämässä Lasten lintuviikkoa Birdlife-Suomen kanssa. Tapahtumaan osallistuu vuosittain yli 200 lasten ryhmää eri puolilta Suomea.

3.1 Luontokerhoverkosto

Luontokerhotoiminnan myötä tarjotaan lapsille, nuorille ja perheille myönteisiä kokemuksia lähiluonnossa ja annetaan eväitä hyvän luontosuhteen syntymiseen.

Luonto-Liitto tarjoaa kerhverkoston kuuluville kerhoille tukipalveluita: ohjaajakoulutuksia ja ympäristökasvatusmateriaalia ja toimintavinkkejä sekä neljä kertaa vuodessa kerhonojaajien infokirjeen. Kerhverkoston voivat liittyä luontokerhot ja perhekerhot sekä säännöllistä luontotoimintaa tekevät koululuokat sekä päivähoito- ja iltapäivätoimintaryhmät. Vuoden aikana kartoitetaan rahoituskanavaa kerhotoiminnan kehittämishankkeelle.

Tavoitteet

- Kerhverkostoon kuuluu vähintään 120 luontokerhoa eri puolilla Suomea.
- Luontokerhoille tarjotaan uutta luonto- ja ympäristökasvatuksen omaan elinympäristöön ja lähiluontoon vaikuttamiseen liittyvää materiaalia.

3.2 Luontoleirit ja -retket

Leirit ja retket tarjoavat lapsille ja nuorille virkistäviä kokemuksia ja elämyksiä luonnossa. Luonto-Liiton piirit ja aluejärjestöt järjestävät useita lastenleirejä sekä perheleirejä, päiväleirejä, nuorten leirejä, vaelluskursseja sekä monenlaisia retkiä. Suurin osa leireistä järjestetään kesällä, osa syys- ja talvilomien aikana. Luonto-Liiton piirit järjestävät monipuolisesti retkiä, joista suuri osa on osallistujille maksuttomia. Retkien kesto ja kohde vaihtelee Lapin vaelluksista lähiluontoon suuntautuviin päiväretkiin. Leirejä ja retkiä järjestävät nuoret koulutetut ohjaajat.

Luonto-Liiton keskustoimisto tukee piirejä muun muassa leirien markkinoinnissa ja tuottaa luonto- ja ympäristökasvatusmateriaalia leirinohjaajien ja järjestäjien käyttöön. Leirien osallistumismaksut pyritään pitämään mahdollisimman alhaisina, jotta hinta ei olisi este lasten ja nuorten osallistumiselle leirille.

Tavoitteet

- Tavoitteena on, että leireille osallistuu vuoden aikana vähintään 1000 lasta ja nuorta.
- Leirejä järjestetään kattavasti eri puolilla Suomea.
- Matalan kynnyksen retkitoimintaa erityisryhmät ja maahanmuuttajat huomioiden, esimerkiksi Harrastaen tutuksi -hankkeen kautta.
- Luonto-Liitto huolehtii ohjaajien monipuolisista kouluttautumismahdollisuuksista.

3.3 Jäsenlehdet

Luonto-Liitto julkaisee kahta jäsenlehteä. Lasten luontolehti Sieppo on suunnattu alle 13-vuotiaille lapsille. Nuorten Luonto on ympäristöasioihin paneutuva aikakauslehti nuorille ja aikuisille. Nuorten Luonnon toimittaminen on osa järjestön ympäristötoimintaa.

3.3.1 Sieppo

Lasten luontolehti Sieppo ilmestyy vuonna 2019 kuusi kertaa. Lehdessä julkaistaan luontosatuja ja -tehtäviä, helppolukuisia artikkeleita, sarjakuvia sekä muita luonnontuntemusta ja ympäristöherkkyttä kasvattavia juttuja. Siepon tekemisessä otetaan huomioon ympäristökasvatuksen monialaisuus ja toisiaan täydentävät näkökulmat. Sisältöjä tuotetaan perinteisen luontotiedon lisäksi kulttuurisesta, taiteellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

Sieppo osallistaa ja inspiroi lapsia: tarjotessaan lapsille laadukkaita tekstejä, kuvia ja tehtäviä se innostaa lukijoitaan paitsi luonnonharrastukseen myös luovaan toimintaan, kuten

kirjoittamiseen ja piirtämiseen. Se rohkaisee lasta pohtimaan omaa luontosuhdettaan, avartamaan maailmankuvaansa, mieltämään lähiympäristönsä vahvasti omakseen sekä arvostamaan ja vaalimaan luonnon monimuotoisuutta. Lehden työryhmät kootaan työntekijöistä ja vapaaehtoisista, ympäristökasvatukseen erikoistuneista luontokirjailijoista ja kuvittajista.

Sieppo-lehden teossa huomioidaan eri-ikäisten lukijoiden kiinnostuksen kohteet. Sieppoa tehdään tunnetuksi myös sosiaalisessa mediassa ja Sieppo.fi-nettisivut uudistetaan. Joulun alla markkinoidaan Sieppoa ja Luonto-Liiton jäsenyyttä esimerkiksi tilaajalahjan avulla.

Vuoden 2019 alustavat teemat

Vuoden aikana Vaikuta!-teema näkyy myös Siepossa. Juttujen ja kuvien kantavana teemana on luonnon havainnointi, mielikuvituksen vapaa leikki, liikkeelle lähteminen sekä omaan lähiympäristöön vaikuttaminen ja jännittävään luontotietoon perustuva luova tekeminen ja tehtävät. Samalla kun lukijaa rohkaistaan seikkailemaan omassa tutussa lähiympäristössään ja havainnoimaan luontoa, kerrotaan myös luonnosta ja ympäristökysymyksistä eri puolilla maailmaa.

Vuonna 2019 julkaistaan tiedollinen, visuaalinen juttusarja erilaisista elinympäristöistä ja siitä, miksi niitä on tärkeää suojella. Kukin elinympäristö esitellään tietyn lajin menestymisen näkökulmasta.

- 1) Harjut, paahdeympäristöt
- 2) Suo, Luonto-Liiton Kevätseuranta
- 3) Itämeri
- 4) Erilaiset rannat
- 5) Monimuotoinen metsä
- 6) Tunturit, Luonto-Liiton Talviseuranta.

Tavoitteet

- Tavoitteena on kasvattaa Sieppo-lehden levikkiä vuoden aikana 300 kappaleella sekä saada Siepolle lisää kouluikäisiä lukijoita.
- Toteutetaan lukijakysely ja hyödynnetään sen tuloksia lehden kehittämiseksi.
- Siepon nettisivut uudistetaan Luonto-Liiton nettisivu-uudistuksen myötä.

3.3.2 Nuorten Luonto

Nuorten Luonto kertoo luonto- ja ympäristöasioista nuorille jäsenille ja tilaajille kiinnostavalla tavalla. Vaikka Nuorten Luonto on ennen kaikkea lehti noin 13–29-vuotiaille, se kiinnostaa ja tavoittaa kaiken ikäisiä lukijoita. Lehti toimii Luonto-Liittoa yhdistävänä linkkinä ja kertoo järjestön tapahtumista, ihmisistä, piireistä ja toimintaryhmistä ympäri Suomen. Yhteinen teema Vaikuta! näkyy lehdessä vahvasti eri näkökulmien kautta.

Nuorten Luonto ilmestyy vuonna 2019 neljä kertaa. Kullakin lehden numerolla on oma ajankohtainen teemansa, jotka ideoidaan kaikille kiinnostuneille avoimissa toimituskokouksissa.

Nuorten Luonto tarjoaa nuorille foorumin lehtityöhön ja ympäristöjournalismiin. Lehdenteosta kiinnostuneet nuoret pääsevät vaikuttamaan lehden sisältöihin ja tuottamaan niitä kirjoittamalla, kuvaamalla tai kuvittamalla. Lehdentekoon osallistumisen kynnyks pidetään matalana, ja avustajia osallistetaan jo kunkin numeron suunnitteluvaiheessa. Lehdenteossa mukana oleville on oma Facebook-ryhmä, jossa keskustellaan tulevista sisällöistä sekä hoidellaan käytännön asioita. Avustajakuntaan innostetaan mukaan nuoria ja erityisesti Luonto-Liiton jäseniä, joskaan jäsenyys ei kuitenkaan ole lehden avustamisen edellytys. Toimitussihteeri ja päätoimittaja auttavat avustajia juttujen muokkaamisessa julkaisukuntoon ja antavat palautetta. Lisäksi Luonto-Liiton jäsenille ja aktiiveille järjestetään toimittaja- ja kirjoittajakoulutusta, esimerkiksi Luonto-Liiton Kevätpäivillä tai erillisinä kursseina. Lehdessä annetaan tilaa Luonto-Liiton toimintaryhmien ja aktiivien ideoimille ja tekemille jutuille.

Nuorten Luonto ilmestyy myös näköispainoksena verkossa. Nuorten Luonnon verkkosivuille nostetaan somejaon mahdollistamiseksi lehden kiinnostavimmat jutut. Nuorten Luonnon materiaalia hyödynnetään mahdollisimman paljon Luonto-Liiton muissa viestintäkanavissa. Nuorten Luontoa esitellään potentiaalisille uusille lukijoille ja avustajille messuilla ja tapahtumissa. Lehteä painetaan sen verran, että sitä voidaan jakaa myös tilaisuuksissa. Jaettavien lehtien väliin tehdään aina Luonto-Liiton jäsenyyttä ja lehteä markkinoiva mainos.

Tavoitteet

- Lehden toimituskunta kokoontuu ainakin neljä kertaa vuoden aikana. Kokouksissa ideoidaan lehtiä, annetaan palautetta ja jaetaan tietoa lehdenteosta.
- Luonto-Liiton jäseniä ja aktiiveja innostetaan lehden avustajiksi sekä ideoimaan että tuottamaan Nuorten Luontoon erilaisia sisältöjä. Tavoitteena on, että kunkin numeron avustajista vähintään puolet olisi nuoria.
- Nuorten Luonnon verkkosivujen kävijämäärää seurataan ja sivuston toiminnallisuutta muokataan tarvittaessa järjestön nettisivu-uudistuksen yhteydessä. Sivujen ajankohtaista ja kiinnostavaa sisältöä jaetaan tehokkaasti Luonto-Liiton eri viestintäkanavissa, erityisesti sosiaalisessa mediassa.
- Lukijakyselyä jatketaan ja sen tuloksia hyödynnetään lehden kehittämiseksi.

3.4 Koulu- ja oppilaitosyhteistyö

Luonto-Liitto tekee yhteistyötä peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa ja tukee koulujen ja oppilaitosten kestävä kehityksen kasvatusta. Luonto-Liitto tarjoaa iltapäiväkerhoja, kouluvierailuja sekä materiaaleja ja koulutuksia opettajille. Luonto-Liitto tarjoaa oppilaille ja opiskelijoille uusia näkökulmia ja tutustuttaa ympäristöasioihin ja toimintamahdollisuuksiin kansalaisjärjestöissä.

Tavoitteena on, että ympäristötietoisuuden lisäämiseen tähtäävät kampanjat, muun muassa Kevätseuranta ja Talviseuranta näkyvät kouluilla. Luonto-Liitto viestii kouluille kansalaishavainnoinnin mahdollisuuksista osana opetusta ja järjestää teemaan liittyen koulutusta.

Luonto-Liitto toteuttaa kouluvierailuja peruskouluissa, lukioissa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa. Vierailijoina toimivat Luonto-Liiton kouluttamat ympäristöasioista kiinnostuneet pääasiassa nuoret aikuiset, jotka haluavat ympäristökasvatuksen keinoin vaikuttaa tärkeänä pitämäänsä asiaan sekä toimia aktiivisen kansalaisen roolimalleina. Retkivierailuilla painottuvat luontokokemusten hyvinvointia tukevat vaikutukset, lisäksi tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoja luonnon monimuotoisuudesta. Kouluvierailut lisäävät lasten ja nuorten tietämystä ympäristöasioista, haastavat ajattelemaan ja kannustavat toimimaan luonnon puolesta omassa arjessa. Tärkeää kaikilla vierailuilla on antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus pohtia ympäristökysymyksiä ja muodostaa niistä itse omat perustellut näkemyksensä. Luonto-Liitto jatkaa vierailuja rahoituksen varmistuessa. Vierailut ovat kouluille maksuttomia. Luonto-Liiton kouluvierailumateriaalit löytyvät internetistä ja ovat kaikille avoimia.

Vieraslajivierailut

Finvasive LIFE -hankkeen kouluvierailujen tavoitteena on lisätä tietoisuutta vieraslajeista ja niiden vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen. Alkuvuodesta 2019 käynnistyvät vierailut suunnataan erityisesti yläkoulujen biologian ja maantieteen opetukseen. Kouluvierailulla käytettävää materiaalia kehitetään vuoden 2019 aikana.

Kiertotalousvierailut

Luonto-Liitto toteuttaa kiertotalousaiheisia kouluvierailuja lukuvuonna 2018–2019. Lukuvuoden aikana on tavoitteena kohdata 5000 nuorta. Vierailut toteutetaan ympäri Suomea. Luonto-Liitto suunnittelee ja toteuttaa aineenopettajien käyttöön kiertotalouden oppimateriaalia, jota opettajat voivat hyödyntää itsenäisesti opetuksessaan eri oppiaineissa sekä ilmiöopetuksessa.

Itämeri-vierailut

Itämeri-vierailujen tavoitteena on kertoa lapsille ja nuorille lähimeren ainutlaatuisuudesta ja haavoittuvuudesta sekä tehdä tutuksi Itämeren kiehtovaa eliömaailmaa. Vierailulla lapset ja nuoret havaitsevat konkreettisesti omia vaikuttamismahdollisuuksiaan Itämeren tilaan. Vierailuja toteutetaan peruskouluissa, lukioissa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa. Meriroska-aiheisten koulu- ja rantavierailujen järjestämiseksi haetaan rahoitusta joukkorahoituskampanjan avulla.

Metsävierailut

Metsän Ääni -vierailu tarjoaa tietoa suomalaisesta metsäluonnosta sekä metsiensuojelusta. Tapaus Takametsä -draamavierailulla vahvistetaan lasten ja nuorten uskoa omiin kykyihin muodostaa mielipiteitä ja vaikuttaa omassa lähiympäristössään. Metsävierailijat vievät koululaisia metsäretkille koulujen lähimetsiin. Metsässä vietetyn tuokion tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten metsäsuhdetta sekä ryhmän yhteishenkeä. Vierailuja tarjotaan ensi sijassa peruskoulun 4.–9.-luokille.

Suurpetovierailut

Suurpetovierailut kertovat kouluvierailuilla sudesta ja muista Suomen suurpedoista sekä sen suojelusta. Vierailujen ote on kuunteleva, keskusteleva ja arvostava: lapsen ja nuoren omalle äänelle sekä erilaisille näkemyksille annetaan tilaa. Kouluvierailuilla käytettyä materiaalia uudistetaan. Vierailujen tavoitteena on lisätä tietoa sudesta ja muista suurpedoista. Luonto-Liitto tekee vierailuja peruskouluissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto tarjoaa kouluvierailuja valtakunnallisesti.
- Suurpeto-, Itämeri-, vieraslaji- ja metsäaiheiset kouluvierailut tavoittavat vähintään 10 000 lasta ja nuorta vuoden aikana.
- Vierailuilta kerätään vierailijoiden ja opettajien palautteet. Tavoitteena on, että opettajat arvioivat kouluvierailut vähintään hyväksi.
- Kiertotalousaiheisia kouluvierailuja toteutetaan vähintään 250 kpl ja/tai niiden kautta tavoitetaan vähintään 5 000 nuorta vuoden aikana.

3.5 Luonto-Liiton koulutukset

Luonto-Liiton koulutusten tavoitteena on lisätä koulutukseen osallistujien tietoa ympäristökasvatuksesta ja tutustuttaa ympäristökasvatuksen menetelmiin. Koulutusten tavoitteena on myös saada mukaan uusia kerhon- ja leirinohjaajia ja tarjota toiminnassa jo mukana oleville mahdollisuus kartuttaa ohjaustaitojaan vuoden aikana erityisesti erityislasten ja -nuorten kanssa toimimiseen. Ohjaajana, leirin johtajana ja kouluttajana toimiminen on monelle nuorelle ensimmäinen työpaikka ja siten erinomainen väylä hankkia työkokemuksia ja myös vaikuttaa ympäristökasvatuksen edistämiseksi.

Luonto-Liitto järjestää koulutusta seuraavilla teemoilla:

- Ympäristövaikuttamiskoulutus
- Leirinohjaaja ja leirinjohtaja -koulutukset
- Vaelluskurssi
- Kerhonohtaja-koulutus
- Luonnonharrastuskurssit lasten- ja nuorten ryhmien ohjaajille (Pihka-luonnonharrastusmerkki)
- Luontoleikkikurssi
- Luonto hyvinvoinnin lähteenä -kurssi
- Kevätuuli-koulutus
- Kouluttajakoulutus
- Erityislapset ja nuoret Luonto-Liiton toiminnassa -koulutus
- Kouluvierailijoiden koulutukset
- Metsäkartoituskoulutukset

Koulutusten keskeisiä kohderyhmiä ovat koulujen kerhotoiminnan ja muiden luontokerhojen, leirien ja iltapäivätoiminnan ohjaajat.

Tavoitteet

- Vuoden aikana järjestetään noin 15 koulutusta eri teemoista eri puolella Suomea.
- Luonto-Liitto kehittää vuoden aikana vähintään yhden uuden koulutuskonseptin.
- Osallistujat arvioivat koulutusten tason palautteessaan keskimäärin vähintään hyväksi.

4. Ympäristötoiminta

Luonto-Liitto tarjoaa nuorille vaikuttamiskanavan ympäristökysymyksissä. Luonto-Liitto korostaa ympäristöasioiden kuuluvan kaikille sekä kaikkien oikeutta ottaa kantaa luonnonsuojelu- ja ympäristökysymyksiin. Luonto-Liitto tiedottaa ja ottaa keskustellen kantaa ajankohtaisiin luonnonsuojelu- ja ympäristökysymyksiin, kouluttaa sekä antaa lausuntoja, osallistuu työryhmiin ja hakeutuu yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa.

Nuorilla on mahdollisuus osallistua monipuoliseen ympäristövaikuttamiseen, joka antaa valmiuksia muuhunkin yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Toimimme alueellisen tasa-arvoisuuden ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi siten, että tapahtumia, kokouksia ja kursseja järjestetään eri paikkakunnilla. Luonto-Liitto on mukana järjestämässä Power Shift -ilmastokoulutustapahtumaa.

Luonto-Liiton toimintaryhmissä ja jaostoissa nuoret edistävät metsien, susien ja muiden suurpetojen sekä Itämeren suojelua, luonnonharrastusta ja ympäristökasvatusta. Toimintaryhmät ovat kaikille avoimia ja toimintaa järjestetään ympäri Suomea.

Toimintaryhmät järjestävät kursseja, koulutuksia, tapaamisia, tapahtumia ja tempauksia sekä vierailevat Luonto-Liiton leireillä ja muissa tapahtumissa. Toimintaryhmät suunnittelevat toimintaa huomioiden Vaikuta!-teemavuoden sekä vuoden 2019 eduskuntavaalit. Toimintavuoteen vaikuttaa vahvasti myös Luonto-Liiton strategiauudistus, johon toimintaryhmiä osallistetaan.

4.1 Metsätoiminta

Luonto-Liitto edistää metsien ja soiden sekä niiden lajiston suojelua. Pitkän aikavälin tavoite on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen. Liitto tarjoaa osallistumis-, oppimis- ja vaikuttamismahdollisuuksia luonnonsuojelusta kiinnostuneille nuorille sekä lisää luonnonsuojelumuonteisyyttä yhteiskunnassa. Metsäryhmä ohjaa toimintaa yhdessä metsäjaoston ja metsävastaavan kanssa. Metsäjaostoon houkutellessaan vuosittain uusia nuoria jäseniä.

Metsäryhmän apuna työskentelee kevään 2019 ajan vapaaehtoistoiminnan kehittäjä, jonka työtehtävät painottuvat uusien vapaaehtoisten innostamiseen mukaan metsätoimintaan.

Luonto-Liitto nostaa metsien käytön kestävyys kevään 2019 eduskuntavaalien yhteydessä näkyväksi keskustelunaiheeksi. Kansalaisaloite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla luovutetaan uudelle, keväällä 2019 valitulle eduskunnalle käsiteltäväksi.

Luonto-Liitto nostaa esiin valtion vastuuta luonnon monimuotoisuuden suojelusta. Kampanjointi metsäyhtiöiden sekä merkittävien yhteisömaanomistajien luontoarvoiltaan merkittävien metsien puolesta jatkuu. Luonto-Liitto seuraa suojeluesityksiin rajattujen kohteiden säilymistä ja puuttuu mahdollisiin hakkuisiin nostamalla niitä julkisuuteen.

Luonto-Liitto osallistuu Forest Stewardship Council (FSC) -sertifiointijärjestelmän kehittämiseen ja valvontaan Vastuullisen metsänhoidon yhdistyksen (Suomen FSC-yhdistys) työryhmissä ja hallituksessa sekä maastossa. Luonto-Liitto kouluttaa omia toimijoitaan standardin sisällöstä ja kampanjoi sen puolesta, että tahot, jotka ottavat standardin käyttöön, sisällyttävät luontojärjestöjen suojeluesityskohteet hakkuilta säästettävään osuuteen. Metsävastaava on Luonto-Liiton edustajana Vastuullisen metsänhoidon yhdistyksen hallituksessa sekä eri työryhmissä (esimerkiksi standardin päivitys).

Luonto-Liitto jatkaa ja kehittää metsäteemaista ympäristökasvatusta, etsii mukaan uusia toimijoita ja monipuolistaa viestintää sekä metsäryhmän toimintamuotoja. Tärkein kohderyhmä uusien potentiaalisten Luonto-Liiton metsätoimijoiden tavoittamisessa ovat opiskelijat ja muut nuoret.

Luonto-Liitto järjestää kartoituskoulutusta uusien kartoittajien ja toimijoiden saamiseksi sekä kokeneempien taitojen kehittämiseksi. Metsäryhmä järjestää vähintään yhden tapahtuman piirien vieraana ja tukee piirien toimijoiden osallistumista muun Suomen metsätapahtumiin.

Metsäblogin ylläpitoa jatketaan. Luonto-Liitto jatkaa tiedonvaihtoa Pohjoismaisten järjestöjen kanssa ja metsäryhmäläiset osallistuvat metsäkartoituksiin Ruotsissa. Metsätoiminnassa Luonto-Liiton tärkeimmät yhteistyötahot ovat muut ympäristöjärjestöt Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja Venäjällä.

Tavoitteet

- Avohakkuut historiaan -kansalaisaloite on esillä eduskuntavaalien keskusteluissa ja luovutetaan seuraavalle eduskunnalle. Sen läpimenoa edistetään yhteydenpidolla uusiin kansanedustajiin.
- Vuoden aikana syntyy uusia suojelupäätöksiä ja järjestöjen yhteiseen metsakartat.fi -palveluun tuotetaan uusia suojeluesityksiä.
- Luonto-Liitto tekee 10 lausuntoa ja tiedotetta ajankohtaisista aiheista.
- Metsäryhmän verkkosivuilla ja Metsäblogissa on 20 000 kävijää.
- Toiminnassa mukana on 50 metsätoimijaa vähintään 7 paikkakunnalla.
- 4 piirillä toimii paikallisia metsäryhmiä, joilla on vuodessa 10 tapahtumaa, kuten retkiä ja kartoituksia.
- Järjestetään kaksi valtakunnallista metsäryhmän tapaamista.
- Järjestetään 4 metsäkartoitusretkeä oppimistarkoituksessa.
- Vapaaehtoistoiminnasta tiedotetaan aktiivisesti ja materiaaleja tuotetaan jakoon.

4.2 Suurpetotoiminta

Luonto-Liiton susiryhmä on suurpetojen, erityisesti suden suojeluun keskittynyt toimintaryhmä, jonka tavoitteena on vähentää suteen liittyviä ennakkoluuloja sekä edesauttaa ratkaisujen löytämistä ristiriitoihin. Pitkän aikavälin tavoitteena on edistää suden elinvoimaisen kannan syntymistä kaikkialle Suomeen.

Luonto-Liiton susiryhmä tuo esille rakentavia vaihtoehtoja susien elinmahdollisuuksien lisäämiseksi. Susiryhmä tekee nuorille suunnattua tiedotusta ja toimintaa, joka houkuttelee uusia nuoria jäseniä mukaan susiryhmään. Susiryhmä tekee lisäksi aktiivisesti kansainvälistä yhteistyötä. Susiryhmä vaikuttaa edelleen siihen, että kehitys Pohjois-Suomessa veisi kohti pysyvää susikantaa ja että susi luokiteltaisiin luontodirektiivin mukaisesti tiukasti suojelluksi lajiksi koko Suomessa.

Luonto-Liiton susiryhmä ottaa aktiivisesti osaa suurpetoja koskevaan keskusteluun. Susiryhmä toteuttaa susiaiheisen dokumenttiprojektin liittyen Kainuun susitilanteeseen. Susiryhmä osallistuu edellisvuoden tapaan susiaitatalokoiisiin. Susiryhmä näkyy sosiaalisessa mediassa aktiivisesti. Susiryhmän toimintaa ohjaa suurpetojaosto.

Salakaadot seis -yhteistyötä jatketaan Roman Schatzin kanssa. Susiryhmä julkaisee kerran vuodessa tukijoille suunnattua Suden Aika -lehteä ja tuottaa muutakin materiaalia. Susiryhmä järjestää tapahtumia ja erilaisia tempauksia suurpetojen suojelun ja varainhankinnan edistämiseksi ja tukee vapaaehtoisten omaehtoista sudensuojelutoimintaa.

Susiryhmä jatkaa alueellista työtä erityisesti Tampereella, Turussa sekä Oulussa, joissa toimivat paikalliset susiryhmät. Paikalliset ryhmät suunnittelevat itsenäisesti omannäköistä toimintaa osallistumalla yleisötapahtumiin, järjestämällä retkiä, aitatalkoita ja tempauksia sekä järjestämällä aktiivien tapaamisia. Lisäksi suurpetotoimintaa tuetaan myös muilla paikkakunnilla. Rahoituksen järjestyessä susiryhmä järjestää kansainvälinen susikonferenssin sekä julkaisee Suden suusta -oppaan englanniksi.

Susiryhmä tekee yhteistyötä muiden kansalaisjärjestöjen ja ryhmien kanssa, järjestää sidosryhmätapaamisia sekä kehittää vaikuttamistyötään. Yhtenä painopisteenä vuonna 2019 on tukijoiden ja lahjoitusten hankkiminen sekä nuorten toiminta. Määräaikaisen työntekijän työsuhdetta jatketaan rahoituksen järjestyessä.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto julkaisee 10 ajankohtaista tiedotetta, lausuntoa tai kannanottoa liittyen susien ja suurpetojen suojeluun.
- Susiryhmä järjestää 8 tapahtumaa, joissa on yhteensä vähintään 200 osanottajaa.
- Susiryhmän Facebook-sivuilla on 5000 tykkääjää.
- Susiryhmällä on Twitterissä 1500 seuraajaa.
- Susiryhmällä on Instagramissa 1500 seuraajaa.

4.3 Itämeri-toiminta

Luonto-Liiton Itämeriryhmän tavoitteena on lasten ja nuorten Itämeri-tietoisuuden lisääminen, Itämeren monimuotoisen luonnon suojeleminen, muoviroskan vähentäminen meressä ja rehevöitymisen hillitseminen.

Vuonna 2019 Itämeriryhmän jatkaa 2018 alkanutta Monimuotoinen meri -teemaa. Luonto-Liitto esittelee Itämeren lajirunsautta ja miten eri lajeja voidaan suojella. Itämeriryhmä jakaa sosiaalisen median kanavissaan lajitietoutta Itämerestä sekä uutisia monimuotoisuuteen liittyen. Teemaa tuodaan myös esiin kouluvierailuilla ja Itämeriryhmän tapahtumissa. Vaikuta!-teemaan liittyen Itämeriryhmä järjestää työpajan ”Piirrä Itämeren puolesta”. Työpajassa tutustutaan Itämeren lajistoon ja luonnontieteelliseen piirtämiseen. Pajassa nuoret piirtävät kantaottavia kuvia merestä ja kuvia julkaistaan sosiaalisessa mediassa. Lisäksi kuvista voidaan koota näyttely.

Itämeriryhmä jatkaa myös pitkäaikaista teemaansa Muoviton meri, jonka avulla tuodaan esille merten roskaantumista ja sitä, miten jokainen voi omilla valinnoillaan vaikuttaa siihen. Lisärahoituksen järjestyessä koulutetut ohjaajat järjestävät rantojen siivoustempauksia ja jakavat tietoa siitä, miten rantojen roskaantumista voi ennaltaehkäistä. Roskaantuminen on asia, johon jokainen voi omilla valinnoillaan vaikuttaa.

Itämeriryhmä on mukana toteuttamassa ja kehittämässä Itämeriaiheisia kouluvierailuja. Uudenlaisen kouluvierailijamateriaalin kehittämiseksi sekä meriroska-aiheisten koulu- ja rantavierailujen järjestämiseksi haetaan rahoitusta joukkorahoituskampanjan avulla. Meriroska-aiheinen koulukiertue perustuu SYKE:n Meriroskahaaste -ideakilpailussa menestyneeseen ehdotukseen.

Tavoitteet:

- Itämeriryhmä tuo esiin Itämeren monimuotoisuutta kaikessa toiminnassaan.
- Itämeriryhmä järjestää ”Piirrä Itämeren puolesta” -työpajan.
- Itämeriryhmä etsii rahoitusta koulu- ja rantakiertuetta varten ja kehittää opetusmateriaalia meriroskan vähentämiseksi.

4.4 Ilmastotietoisuus ja kulutusvalinnat

Luonto-Liitto painottaa ilmastotietoisuuden edistämistä sekä kuluttajavalintoja että ympäristökansalaisena vaikuttamista. Luonto-Liitto tuo erityisesti lasten ja nuorten ääntä ja näkökulmia ilmastokeskusteluun sekä toimii kansalaisille avoimen ilmasto- ja energiapolitiikan puolesta.

Luonto-Liiton tavoitteena on herättää yksityiset kansalaiset miettimään ylikuluttavan elämäntavan mielekkyyttä ja käynnistää julkista keskustelua aiheesta. Kulutukseen ja kestäväan elämäntapaan sekä kiertotalouteen liittyvät teemat ovat esillä jäsenlehdissä ja

kouluvierailuilla. Keskustelua herätetään tekemällä myös kulutusta käsitteleviä kannanottoja tai tiedotteita sekä jakamalla sosiaalisessa mediassa aiheeseen liittyviä julkaisuja. Luonto-Liitto muistuttaa marraskuisesta Älä osta mitään -päivästä viestimällä aiheesta lasten ja nuorten näkökulmasta käsin.

Luonto-Liitto tekee ilmastopoliittista vaikuttamistyötä yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa osallistumalla järjestöjen yhteisiin tapaamisiin ja kannanottoihin kotimaan ja kansainväliseen ilmastopoliittikkaan liittyen. Luonto-Liiton tavoitteena on olla mukana vaikuttamassa siihen, että Suomesta tulee hiilineutraali ja maassamme siirrytään uusiutuviin energialähteisiin huomioiden bioenergian ongelmat hiilitaseen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Luonto-Liitto vaikuttaa yhteistyössä ilmastotoimintaa tekevien järjestöjen kanssa siihen, että fossiilisten polttoaineiden energiakäytöstä luovuttaisiin Suomessa ja että tuleva hallitus tekisi suunnitelman fossiilista energiamuodoista luopumisesta 2020 ja 2030 -lukujen aikana.

Osana Luonto-Liiton strategiatyötä kartoitetaan erillisen toimintaryhmän perustamista ilmastotoimintaan liittyen. Luonto-Liitto rohkaisee nuoria paikallistoimintaan ja paikallisten toimintaryhmien perustamiseen. Luonto-Liitto on mukana järjestämässä Power Shift -ilmastokoulutustapahtumaa.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto jatkaa tiiviistä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa.
- Luonto-Liitto on mukana järjestämässä Power Shift -tapahtumaa.
- Luonto-Liitto pitää esillä kiertotaloutta ja kulutuskriittisiä teemoja julkaisemalla kannanottoja, tiedotteita ja lehtijuttuja sekä nostamalla kulutusteemoja esiin sosiaalisessa mediassa. Älä osta mitään -päivästä tiedotetaan.
- Luonto-Liitto osallistuu luonto- ja ympäristöjärjestöjen ilmastoteemaiseen eduskuntavaalikampanjaan.

5. Luonnonharrastus

Luonto-Liitto edistää kansalaishavainnointia, jonka myötä kansalaiset ikään katsomatta voivat osallistua ympäristötiedon tuottamiseen tutkijoiden ja viranomaisorganisaatioiden käyttöön: www.kevatseuranta.fi ja www.talviseuranta.fi. Vaikuta!-teema näkyy Talviseurannassa siten, että kansalaishavainnoinnin vaikutusmahdollisuuksia tuodaan esiin.

Toimintaryhmät, piirit ja aluejärjestöt järjestävät pääosan Luonto-Liiton luonnonharrastustoiminnasta leireillä ja retkillä. Keskustoimisto auttaa piirejä ja toimintaryhmiä tuottamalla materiaaleja, kouluttamalla ohjaajia sekä tiedottamalla tapahtumista. Luonto-Liitto järjestää myös luonnonharrastusta tukevaa koulutusta.

Valtakunnallisella tasolla luonnonharrastustoimintaa ohjaa Luonto-Liiton luonnonharrastus- ja ympäristökasvatusjaosto. Jaoston vastuulla on erityisesti Kevätseurannan ja Pihka-merkin

kehittäminen sekä lasten Kevätseuranta. Luonnonharrastus- ja ympäristökasvatusjaoston jäsen edustaa Luonto-Liittoa kansalaisjärjestöjen ulkoilun edistämisen yhteistyöverkostossa, Ulkoilufoorumissa.

5.1 Kevätseuranta

Kevätseuranta on jatkunut yhtäjaksoisena vuodesta 1961 lähtien ja Luonto-Liitto jatkaa sitä näkyvänä valtakunnallisena kampanjana. Kevätseurannassa tarkkaillaan kevään edistymistä noin 40 eläin- ja kasvilajin avulla, joiden ilmestymistä ja runsastumista seurataan ensihavaintoina sekä kahdeksana Kevätseuranta-viikonloppuna. Ensimmäinen seurantaviikonloppu on maaliskuussa ja viimeinen kesäkuussa. Vuoden 2019 Kevätseurantaan valitaan teema sekä muutama teemaan liittyvä eliölaji tai ilmiö, joista kerätään havaintoja ja levitetään tietoa.

Kevätseurantaan kehitetään havainnointisovellus rahoituksen varmistuessa. Luonto-Liitto julkaisee Kevätseurannan havaintovihkon ja lasten Kevätseuranta-kortin, jotka jaetaan jäsenille Nuorten Luonto- ja Sieppo-lehtien liitteenä. Kevätseurannan nettisivusto päivitetään edellisen vuoden kokemusten perusteella ja sivustolla julkaistaan tietoa vuoden teemasta. Kevätseurannan Facebook-sivulla ja Instagram-tilillä julkaistaan tietoa ja kuvia Kevätseuranta-lajeista.

Luonto-Liitto jatkaa Kevätseurannan toteuttamisessa yhteistyötä Luonnontieteellisen keskusmuseon (Luomus), Ylen aamu-tv:n sekä Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa. Luomus ylläpitää Kevätseurannan nettilomaketta omassa järjestelmässään. Havainnot kerätään jatkossa vain sähköisesti. Ylen aamu-tv:n lähetyksissä kerrotaan Kevätseuranta-viikonloppujen jälkeisillä viikoilla kevään etenemisestä havaintojen perusteella.

Luonto-Liitto tarjoaa Kevätseuranta-aiheisia tiedotteita ja artikkeleita lehdille julkaistavaksi sekä auttaa piirejä ja aluejärjestöjä Kevätseuranta-retkien järjestämisessä. Kevätseurantaa tarjotaan koulujen opetusmateriaaliksi erityisesti Educa-messuilla.

Luonto-Liitto julkaisee lapsille oman Lasten Kevätseuranta -materiaalin, jossa kevään tuloa seurataan 13 tutun lajin avulla. Yksi lajeista on vuosittain vaihtuva teemalaji. Materiaali innostaa lapsia perheineen seuraamaan kevään tuloa ja retkeilemään luonnossa. Lasten Kevätseuranta soveltuu myös luontokerhojen sekä esi- ja alakoululuokkien kevätretkien materiaaliksi.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto kasvattaa Kevätseurannan havainto- ja havaitusijamäärää tehostamalla havaintojen keruuta. Vuonna 2019 kehitetään ja otetaan käyttöön uusi, kevyempi verkkolomake.
- 10 000 Kevätseuranta lapsille -lomaketta jaetaan perheille sekä esi- ja alkuopetuksen luokille.

- Kevätseuranta tavoittaa 20 000 osallistujaa.
- Kevätseuranta-kampanja tuottaa 30 mediaosumaa, Luonto-Liitto jatkaa viestintäyhteistyötä Ylen aamu-tv:n kanssa.
- Kevätseurannasta tiedotetaan medialle ja uutiskirjeellä seurantaviikonloppujen jälkeen.

5.2 Talviseuranta

Vuoden aikana järjestetään kolmatta kertaa Talviseuranta-kampanja yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, Suomen Ladun, Luonnontieteellisen keskusmuseon ja Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen kanssa.

Talviseurannassa on kyse lumen ja jään sekä talveen sopeutuvan luonnon havainnoinnista. Havaintojen avulla voidaan muodostaa kuva talven etenemisestä. Tulevaisuudessa voidaan vertailemalla eri vuosien havaintoja keskenään saada tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista suomalaiseseen talviluontoon.

Kansalaiset ikään katsomatta voivat ilmoittaa havaintojaan yhteisen kansalaishavainnot.fi -havainnointijärjestelmän kautta. Kampanjan viestinnässä lisätään tietoisuutta ilmastonmuutoksen vaikutuksista Suomen talveen. Tavoitteena on, että omien havaintojen kautta karttuu myös ymmärrys laajemmasta ilmiöstä.

Tavoitteet

- Talviseuranta-kampanja saa lisää näkyvyyttä.
- Talviseurannan havaintojen määrä kaksinkertaistuu edellisvuoteen nähden.
- Havainnoitsijaverkostoa lisätään vuoden aikana noin 20 henkilöllä.

5.3 Nuorten luonnonharrastusmerkki Pihka

Pihka-luonnonharrastusmerkki kannustaa nuoria pitkäjänteiseen luonnonharrastukseen sekä opettaa perustietoja Suomen eliöistä, elinympäristöistä, luonnonilmiöistä ja luontoystävällisestä retkeilystä. Merkki on suunnattu yli 13-vuotiaille nuorille. Tehtävät ovat Pihkan verkkosivustolla, ja merkki on mahdollista suorittaa itsenäisesti tai pienessä ryhmässä. Pihkan tehtäviä voi hyödyntää myös opetuksessa.

Tavoitteet

- Pihkaa markkinoidaan kouluille ja opettajille käyttöön luonto-opetuksen materiaalina.

6. Hankkeet ja projektit

Luonto-Liitto on harkitusti mukana yhteistyöhankkeissa ja projekteissa, jotka sopivat järjestön toimintaideaan. Vuonna 2019 hankkeita ovat Sitoumus 2050 edistämään ympäristökasvatusta, Finvasive LIFE, Kiertotaloutta kouluihin -hanke, Osallisuutta kuluttajakasvatukseen ja Harrastaen tutuksi.

6.1 Sitoumus 2050 edistämään ympäristökasvatusta

Uudenmaan ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisyhmä (Välke-ryhmä) yhteisessä hankkeessa luodaan sitoumuksia ympäristökasvatuksen, -tietoisuuden ja -vastuullisuuden edistämiseen. Luonto-Liitto toimii hankkeen tilijärjestönä.

Ympäristökasvatussitoumusten alustana käytetään Osaamispankki-nettisivua, jolla tarjotaan sitoumusmalleja.

Hankkeen aikana sitoumuksia tehdään työpajoissa, joita tullaan toteuttamaan yhteistyössä Uudellamaalla kuntien ja järjestöjen kanssa sekä valtakunnallisesti alueellisten ympäristökasvatusverkostojen kanssa.

Hankkeessa rakennetaan erilaisia sitoumuspohjia käytettäväksi kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksia tarjoavan Sitoumus 2050 -ohjelman www-palvelussa. Sitoumuspohjat suunnataan oppilaitoksille, yksityisille, yrityksille, järjestöille ja julkishallinnolle ja joiden tavoitteena on edistää ympäristötietoisuutta ja ympäristövastuullisuutta jollakin konkreettisella tavalla esimerkiksi sitoutumalla alueelliseen ympäristötiedon edistämiseen, vapaaehtoistyön kautta tai muulla tavoin. Luonto-Liiton piirejä kannustetaan tekemään oma sitoumuksensa. Mukaan liittyjä voi luoda myös kokonaan omanlaisensa sitoumuksen.

6.2 Finvasive LIFE

Finvasive LIFE -hanke keskittyy erityisesti jättiputken ja jättipalsamin torjuntaan. Suomen luonnonsuojeluliiton koordinoima hanke on maamme kaikkien aikojen suurin vieraslajihanke. Luonto-Liiton rooli hankkeessa on toteuttaa ympäristökasvatusta: tuottaa materiaalia ja kouluvierailuita. Finvasive LIFE, käynnistyi heinäkuussa 2018 ja päättyy vuonna 2023. Luonto-Liitto on mukana hankkeessa 3,5 vuotta. Hankkeessa torjutaan jättipalsamia, jättiputkea ja muita vieraslajeja eri puolilla Suomea sekä viestitään vieraslajien haitallisuudesta ja torjuntamahdollisuuksista. Päärahoittajina toimii EU:n LIFE-ohjelma. Hankkeen kumppaneina toimii joukko muita järjestöjä, valtionhallinnon organisaatioita ja kuntia.

6.3 Kiertotaloutta kouluihin -hanke

Luonto-liitto järjestää kiertotalousaiheisia kouluvierailuja, jotka lisäävät kiertotalouden tuntemusta 13–16-vuotiaiden nuorten keskuudessa. Lisäksi suunnitellaan materiaalia koulujen itsenäiseen käyttöön kiertotalousopetukseen. Hankkeen tavoitteena on lisäksi viestiä kouluille, opettajille ja nuorille kestävästä kulutuksesta, luonnonvarojen kulutuksen

vähentämisestä sekä kiertotalouden hyödyistä. Kiertotaloushanke toteutetaan Sitran tuella. Yhteistyötä tehdään myös muiden kiertotaloutta edistävien tahojen kanssa. Keväällä 2019 järjestetään kiertotalousaiheinen kilpailu yläkouluikäisille nuorille. Yhdessä Aalto-yliopiston kanssa toteutetaan kiertotalousaiheinen kerho, jonka tarkoitus on pilotoida eri menetelmiä, joiden avulla voidaan innostaa nuoria kiertotalouden pariin.

6.4 Osallisuutta kuluttajakasvatukseen

Luonto-Liitto toteuttaa Osallisuutta kuluttajakasvatukseen -hankkeen yhteistyössä Nuorten Akatemian ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) kanssa. Hankkeen puitteissa järjestetään täydennyskoulutussarja kotitalouden ja yhteiskuntaopin opettajille. Hankkeen rahoittaa Opetushallitus. Koulutussarja koostuu kolmesta koulutuksesta, joiden teemat ovat: nuoret kuluttajina, kuluttajaksi kasvaminen ja kestävä kuluttajuus. Koulutussarja toteutetaan syksystä 2018 alkaen viidellä paikkakunnalla: Helsingissä, Turussa, Tampereella, Jyväskylässä ja Joensuussa.

6.5 Harrastaen tutuksi

Luonto-Liitto on mukana Harrastaen tutuksi -hankkeessa, jota koordinoi Nuorten Akatemia. Hankkeen päämääränä on kaksisuuntaisen kotoutumisen tukeminen. Hankkeessa järjestetään ideointitapaamisia ja koulutetaan järjestöjä ja maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta ohjaajina ja luodaan yhteistä harrastustoimintaa eri taustoista tuleville nuorille. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien- ja turvapaikanhakijanuorten aktiivista kansalaisuutta. Luonto-Liitossa toimii jo maahanmuuttajista toimiva Nature Lover Group -toimintaryhmä ja se otetaan hankkeeseen mukaan aktiivisena toimijana ja esimerkkinä.

7. Järjestötoiminta

Luonto-Liitossa toimii laaja maanlaajuinen nuorten vapaaehtoisten joukko. Luonto-Liitto tarjoaa nuorille väylän luonnonsuojeluun ja ympäristövaikuttamiseen sekä ympäristökasvatukseen.

Luonto-Liitto järjestää aktiivien tapaamisia ja koulutuksia ympäri Suomea. Työntekijät ja luottamushenkilöt vierailevat alueellisissa toimintaryhmissä ja piireissä. Luonto-Liitto järjestää jäsenille Kevätpäivät ja Kesäpäivät ja kehittää edelleen muita yhteydenpitotapoja, esimerkiksi piirien puheenjohtajien ja aktiivien tapaamisia.

Luonto-Liitto tiedottaa jäsenille ajankohtaisista asioista internetsivuilla, jäsenlehdissä, uutiskirjeellä, sähköpostitse sekä sosiaalisessa mediassa. Jäsenille tarjotaan mahdollisimman hyvät jäsenedut eri yhteistyötahojen kautta.

7.1 Luonto-Liiton piirit ja paikallistoiminta

Luonto-Liitolla on kahdeksan piiriä ja lisäksi pääkaupunkiseudulla toimii kaksi paikallisyhdistystä.

Luonto-Liitto ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta piireille talousarvion ja ministeriön ohjeiden mukaisesti. Luonto-Liitto tarjoaa piireille ja toimintaryhmille tukea myöntämällä myös erillistä avustusta, jolla tuetaan piirien ja toimintaryhmien toimintaa tai esimerkiksi leirityöntekijöiden palkkaamista piiriin. Ensi vuonna taloudellisen tuen haussa korostetaan erityisesti Vaikuta!-teemaa. Luonto-Liitto tukee piirien toimintaa esimerkiksi auttamalla piirien talouden ja hallinnon hoitamisessa sekä mahdollisuuksien mukaan työntekijän rekrytoinnissa. Lisäksi työntekijät auttavat toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja siitä tiedottamisessa. Luonto-Liiton työntekijät ja hallituksen jäsenet vierailevat piireissä ja järjestävät koulutusta.

Luonto-Liiton tavoitteena on, että jo toiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset pysyvät mukana mahdollisimman pitkään ja toimintaan saadaan myös uusia vapaaehtoisia. Luonto-Liitto tarjoaa vapaaehtoisille matalan kynnyksen osallistua, esimerkiksi tukemalla matkakuluissa ja tarjoamalla etäosallistumismahdollisuuksia myös muiden piirien toimintaan. Piirien toimintaa tukee myös Luonto-Liiton Extranet-palvelu Siilinpesä, vapaaehtoisten oma tietopankki sekä piirien väliset Skype-palaverit.

Piiritoiminnan ja koko Luonto-Liiton vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi Luonto-Liitto järjestää yhteisiä tapahtumia, esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa vapaaehtoistapaamisen, johon voivat osallistua piirien lisäksi myös toimintaryhmien ja jaostojen edustajat sekä työntekijät. Tapaamisissa käsitellään ajankohtaisia alueelliseen toimintaan liittyviä asioita sekä keskustellaan piiritoiminnalle tärkeitä teemoista. Luonto-Liitto järjestää piirien uusille puheenjohtajille, varapuheenjohtajille ja hallituksen jäsenille talous- ja hallintokoulutuksen. Luonto-Liitto järjestää muuta järjestötoimintaan liittyvää ja tukevaa koulutusta tarpeen mukaan, esimerkiksi jäsenhankintakoulutuksen sekä koulutuksia muun muassa Siviksen tuella ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssin kautta.

Tavoitteet

- Luonto-Liiton kaikki 8 piiriä ovat aktiivisia.
- Luonto-Liiton piirit ja toimintaryhmät toteuttavat Vaikuta!-teemaista toimintaa. Luonto-Liiton strategiatyö on tärkeä osa teeman toteuttamista.
- Työntekijät ja/tai luottamushenkilöt vierailevat jokaisessa piirissä vuoden aikana.
- Luonto-Liitto järjestää piirihallitusten koulutuksen sekä piiripäivät.
- Luonto-Liitto mahdollistaa etäosallistumisen ja jatkaa piirien välisiä Skype-kokouksia.
- Piirien aktiiveille tehdään tyytyväisyyskysely.

7.2 Järjestökoulutus

Luonto-Liitto järjestää monipuolista koulutustoimintaa ja tapahtumia jäsenille ja muille kiinnostuneille. Järjestötoiminnan koulutukset tukevat yhteiskuntataitoja ja vahvistavat järjestön yhteenkuuluvuutta.

Luonto-Liitto järjestää Kevätpäivät ja Kesäpäivät, jotka ovat kaikille Luonto-Liiton aktiivisille toimijoille tarkoitettuja. Kevätpäivät ovat eri vuosina eri paikkakunnilla, vuonna 2019 Luonto-Liiton Uudenmaan piirin alueella. Kevätpäivillä käsitellään järjestötoimintaan, aktivismiin, luonnon- ja ympäristönsuojeluun sekä ympäristökasvatukseen liittyviä ajankohtaisia teemoja sekä tutustutaan muihin Luonto-Liiton toimijoihin. Päivillä korostetaan Vaikuta!-teemaa. Lisäksi Luonto-Liitto järjestää piireille piiritapaamisen.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto järjestää viisi piiritoiminnan tukemiseksi järjestettyä tapahtumaa tai koulutusta, joissa on mukana yhteensä vähintään 100 ihmistä.
- Palaute piiritoimintaa tukevista tapahtumista on vähintään tasolla hyvä/hyödyllinen.

7.3 Jäsenhankinta ja -huolto

Luonto-Liiton jäsenhankintaa toteuttavat Luonto-Liiton toimisto, piirit, toimintaryhmät ja aktiivit yhteisesti. Luonto-Liiton tavoitteena on saada jäseniksi lisää lapsia ja nuoria. Uusien jäsenten hankinnassa varmistetaan, että järjestö näkyy siellä, missä sen kohderyhmä on. Luonto-Liiton brändiä lasten ja nuorten omana järjestönä vahvistetaan. Jäsenhankintaa tehdään jokaisessa Luonto-Liiton tapahtumassa ja tilaisuudessa. Luonto-Liitto osallistuu esittelypisteillä tapahtumiin esimerkiksi kouluissa ja oppilaitoksissa.

Luonto-Liiton jäsenhankintaa toteutetaan myös järjestön sosiaalisen median kanavissa. Luonto-Liiton verkkosivut uudistetaan palvelemaan paremmin jäsenhankintaa. Uusien sivujen kautta jäseneksi liittyminen on helpompaa ja erilaisten jäsenhankintakampanjoiden järjestäminen sosiaaliseen mediaan linkittäen tehostuu. Jäsenhankinnan kehittäminen tulee olemaan yksi strategian valinnoista.

Luonto-Liiton jäsenet ovat vakuutettuja järjestön tapahtumissa ja saavat alennusta Luonto-Liiton ja Suomen luonnonsuojeluliiton tapahtumien osallistumismaksuista sekä yhteistyöyritysten tuotteista. Luonto-Liitto etsii aktiivisesti uusia yhteistyökumppaneita jäsenetujen parantamiseksi.

Tavoitteet

- Luonto-Liittoon kuuluu 8500 jäsentä, joista vähintään kaksi kolmannesta on alle 29-vuotiaita.
- Luonto-Liitto toteuttaa vuoden aikana vähintään kaksi jäsenhankintakampanjaa, jotka näkyvät erityisesti järjestön sosiaalisen median kanavissa.

7.4 Viestintä

Järjestöviestinnän tehtävänä on tukea ja edistää Luonto-Liiton kaikkea toimintaa ja tavoitteita. Ulkoisessa viestinnässä kiinnitetään erityistä huomiota Luonto-Liiton näkyvyyteen, positiiviseen imagoon ja tunnettuuteen. Luonto-Liiton sisäisen viestinnän on oltava sujuvaa, jotta tieto kulkisi tehokkaasti järjestön aktiivien, luottamushenkilöiden ja työntekijöiden kesken.

Vuodelle 2019 sovitut painopisteet eli Vaikuta!-teema, järjestön strategia- ja organisaatiouudistus, uudet kouluvierailuhankkeet sekä luonnonharrastustoiminnan kehittäminen näkyvät ja vaikuttavat myös viestinnässä. Vaikuta!-teeman mukaisesti järjestöviestinnässä annetaan entistä enemmän puheenvuoroja ja näkyvyyttä nuorille itselleen. Vieraslajihanke sekä luonnonharrastustoiminnan kansalaishavainnointikampanjat Kevätseuranta ja Talviseuranta näkyvät tiiviisti erityisesti sosiaalisen median kanavissa.

Luonto-Liiton viestintää kehitetään vuonna 2019 uudistamalla Luonto-Liiton viestintästrategia osana laajempaa strategiauudistusta. Nettisivuja ja sisäisen viestinnän välineitä ja käytäntöjä uudistetaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Luonto-Liitto tiedottaa toiminnastaan aktiivisesti, harkitusti ja kohdentaen. Liitto viestii muun muassa jäsenlehtien, verkkosivujen, jäsenkirjeiden ja sosiaalisen median avulla tärkeimmille sidosryhmilleen, joita ovat jäsenet, lapset ja nuoret perheineen sekä ammattikasvattajat. Lisäksi viestitään medialle ja suurelle yleisölle järjestön toiminnasta julkaisemalla tiedotteita, jakamalla juttuideoita ja kirjoittamalla mielipide- ja blogikirjoituksia sekä osallistumalla keskusteluun sosiaalisessa mediassa.

Luonto-Liitto on mukana erilaisissa tapahtumissa, kuten Educa-messuilla, Maailma kylässä -tapahtumassa, Mahdollisuuksien tori -tapahtumissa eri paikkakunnilla ja piiritapahtumissa. Tapahtumissa kohdataan ihmisiä ja kerrotaan Luonto-Liiton toiminnasta. Luonto-Liitto järjestää koulutusta "pöydänpitäjille" ja ideoi tapoja, joilla tapahtumissa tavoitetaan kohderyhmät. Tapahtumissa jaettavaa yleisesitettä uudistetaan ja siitä otetaan painos.

Luonto-Liiton verkkosivut uudistetaan vastaamaan paremmin käyttäjiensä tarpeisiin. Sivut mobiilioptimoidaan ja siirretään uuteen julkaisujärjestelmään, jonka muokattavuus on aiempaa parempi. Samalla sivuston ulkoasua raikastetaan ja rakennetta selkeytetään. Tavoitteena on, että Luonto-Liiton nettisivut ovat helposti selattavissa kaikilla laitteilla, rakenteeltaan selkeät ja sisällöltään kiinnostavat ja ajankohtaiset, ja että ne tarjoavat monipuolisesti tietoa toiminnasta. Samalla verkkosivut heijastavat entistä paremmin Luonto-Liiton arvoja ja perustehtävää. Verkkosivuilla julkaistaan ajankohtaisia tiedotteita ja uutisia, joita jaetaan liiton sosiaalisen median kanavissa.

Sosiaalista mediaa hyödynnetään monipuolisesti pitäen silmät auki uusien trendien varalta. Sosiaalisessa mediassa Luonto-Liitto panostaa visuaalisen ja ajankohtaisen sisällön tuotantoon. Sosiaalisessa mediassa julkaistaan merkityksellistä sisältöä, muun muassa ajankohtaisia luontokuvia, kiinnostavia uutisia ja tietoa toiminnasta. Vaikuta!-teemavuosi näkyy Luonto-Liiton sosiaalisen median kanavissa tiiviisti. Aktiiveja ja työntekijöitä innostetaan osallistumaan some-sisältöjen tuotantoon, esimerkiksi tarjoamaan luonto- ja

tapahtumakuvia Instagramiin ja osallistumaan ajankohtaiseen keskusteluun Facebookissa ja Twitterissä.

Jäsenlehtien lisäksi Luonto-Liitto lähettää sähköisen uutiskirjeen jäsenille ja tilaajille noin neljä kertaa vuodessa. Uutiskirjepalvelua Creamailerissa kehitetään edelleen vastaamaan myös piirien tarpeita ja sen käyttöön tarjotaan opastusta.

Tavoitteet

- Luonto-Liiton medianäkyvyys on positiivista. Tiedotteita lähetetään noin 40 kpl vuoden aikana.
- Luonto-Liiton vuoden 2019 painopistealueet näkyvät tiiviisti kaikessa viestinnässä.
- Verkkosivut uudistetaan.
- Luonto-Liiton sosiaalisen median tilejä päivitetään aktiivisesti ja seuraajien määrä sosiaalisessa mediassa kasvaa. Facebookissa tavoite on kasvattaa seuraajien määrää 16 000 tykkääjään ja Instagramissa 6000 tykkääjään.
- Sähköinen uutiskirje lähetetään jäsenille ja tilaajille 3–4 kertaa vuoden aikana. Piirejä kannustetaan kokeilemaan Creamaileria.

7.5 Yhteistyö

Kevään 2019 eduskuntavaalit tiivistävät ympäristöjärjestöjen yhteistyötä luonnonsuojelukymyksissä. Luonto-Liitto vaikuttaa yhteistyössä ilmastotoimintaa tekevien järjestöjen kanssa siihen, että fossiilisten polttoaineiden energiakäytöstä luovuttaisiin Suomessa ja että tuleva hallitus tekee suunnitelman fossiilista energiamuodoista luopumisesta 2020 ja 2030 -lukujen aikana.

Järjestöjen yhteinen Avohakkuut historiaan -kansalaisaloite luovutetaan uudelle eduskunnalle.

Lisäksi vuonna 2019 yhteistyössä painottuu Luonto-Liiton strategiauudistus, johon osallistetaan laajasti myös järjestön sidosryhmiä.

7.5.1 Yhteistyö Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa

Luonto-Liitto on osa Suomen luonnonsuojeluliittoa (SLL) ja toimii sen itsenäisenä nuorisojärjestönä, joka rinnastetaan SLL:n piireihin. Yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa Luonto-Liitto vastaa siitä, että luonnonsuojeluliikkeellä on tarjota tietoa, elämyksiä ja toimintaa kaikille ikäryhmille maantieteellisesti mahdollisimman kattavalla alueella. Järjestöjen edustajat tapaavat toisiaan säännöllisesti. Lisäksi SLL:n valtuustossa, liittokokouksessa, valiokunnissa ja työryhmissä toimii Luonto-Liiton edustajia. SLL:n paikallistason toimijat ovat tärkeä yhteistyöverkosto piireille ja toimintaryhmille.

SLL:n kanssa tehdään yhteistyötä liittyen ympäristökasvatukseen. Esimerkiksi Luonto-Liiton piirit järjestävät yhdessä SLL:n piirien tai yhdistysten kanssa leirejä, kerhoja ja tapahtumia,

joille SLL myöntää perhetoiminta-avustusta. Järjestöt tiedottavat jäsenilleen toistensa tärkeistä tapahtumista; Luonto-Liiton kuulumisia julkaistaan SLL:n järjestökirjeessä ja SLL:n kuulumisia Luonto-Liiton aktiivit Facebook-ryhmässä. Luonto-Liiton tapahtumat näkyvät myös SLL:n Luonnonsuojelija-lehdessä.

Tavoitteet

- Järjestöjen työntekijät ja vapaaehtoiset tapaavat vuoden aikana säännöllisesti.
- Luonto-Liitto näkyy jokaisessa Luonnonsuojelija-lehdessä sekä SLL:n nettisivuilla.
- Luonto-Liitto näkyy SLL:n sosiaalisessa mediassa.

7.5.2 Muu yhteistyö Suomessa

Luonto-Liitto tekee tiivistä yhteistyötä muiden nuorisjärjestöjen, ympäristö- ja kehitysjärjestöjen sekä eläinjärjestöjen kanssa. Luonto-Liitto etsii jatkuvasti myös uusia yhteistyötahoja ja -muotoja opetus- ja nuorisotyön kentältä.

Luonto-Liitto jatkaa työtä nuorten vaikuttamismahdollisuuksien ja sosiaalisen aseman vahvistamiseksi ympäristötoiminnan keinoin. Luonto-Liiton tärkeimpiä yhteistyökumppaneita luonnonsuojelu- ja ympäristöasioissa ovat SLL, Natur och Miljö, FEE Suomi, Maan ystävät, Dodo, Greenpeace, BirdLife Suomi, WWF Suomi, Kepa, 350 Suomi ja Eettisen kaupan puolesta ry. Eläinjärjestöistä yhteistyökumppaneita ovat Animalia sekä Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto (SEY). Luonnonharrastuskampanjoiden ja ympäristökasvatuksen yhteistyökumppaneina ovat Suomen ympäristökeskus, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Suomen Latu ja Ylen aamu-tv. Lisäksi Luonto-Liitto tekee yhteistyötä Helsingin yliopiston, Nuorten Akatemian, Sitran, Uudenmaan Ely-keskuksen, Välke-verkoston ja eri kaupunkien kanssa.

Luonto-Liiton yhteistyö koulujen kanssa keskittyy kouluvierailuihin ja kampanjoihin lasten ja nuorten osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi. Luonto-Liitto on mukana Allianssin ja Nuorten Akatemian kautta nuorisopolitiikan ja nuorisotyön kehittämisessä. Luonto-Liitto on myös mukana tekemässä Voima-lehteä.

Luonto-Liitto on Opinkokeskus Siviksen jäsenjärjestö ja saa siltä koulutustoimintaansa taloudellista tukea sekä pedagogista asiantuntijaohjausta ja järjestötoimintaa tukevia koulutuksia. Luonto-Liitto on jäsenenä Kepassa, jonka kautta osallistumme Maailma kylässä -festivaaleille ja joka koordinoi Educa-messujen Kansalaisvaikuttamisen toria.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto tekee 20 yhteistä tiedotetta, kirjettä ja tilaisuutta muiden ympäristöjärjestöjen kanssa.
- Luonto-Liitto järjestää Opintokeskus Siviksen tuella 35 koulutusta.
- Luonto-Liitto on aktiivisesti mukana muiden luonto- ja ympäristöjärjestöjen kanssa yhteisissä kampanjoissa ja tempauksissa.

7.5.3 Kansainvälinen yhteistyö

Luonto-Liitto pitää yllä hyviä suhteita kansainvälisiin yhteistyökumppaneihin ja vaikuttaa ympäristökysymyksiin myös kansainvälisellä tasolla. Luonto-Liitto voi vuoden aikana käynnistää omia kansainvälisiä projekteja ja hankkeita. Luonto-Liitossa toimii kansainvälinen nuorten ja opiskelijoiden ryhmä Nature Lovers Group, jonka avulla Luonto-Liitto kutsuu mukaan toimintaan kansainvälisiä nuoria. Luonto-Liitto ottaa osaa myös EU:ssa tehtävään vaikuttamistyöhön.

Luonto-Liitto osallistuu jäsenenä muun muassa seuraaviin kansainvälisiin järjestöihin ja verkostoihin:

- Ilmastoasioissa toimiva Climate Action Network (CAN)
- Metsäsertifiointiin keskittynyt Forest Stewardship Council (FSC) ja Suomen FSC-yhdistys
- Boreaalisten luonnonmetsien suojelua ja kestävää käyttöä ajava Taiga Rescue Network (TRN)
- Nuorten luonto- ja ympäristöjärjestöjen yhteistyötä Euroopassa toteuttava Youth and Environment Europe (YEE)
- Suomen, Viron ja Venäjän välinen Suomenlahti-yhteistyö osana Itämeri-toimintaa
- Itämeren suojelukomission HELCOM:n nuorisofoorumi
- Eurogroup for Animals
- European Alliance for Wolf Conservation

Luonto-Liitolla on mahdollisuus vastaanottaa ulkomaisia European Voluntary Service:n (EVS) vapaaehtoisia ja lähettää EVS-vapaaehtoisia Suomesta muihin maihin. Lisäksi Luonto-Liitto tukee aktiivien kansainvälistymistä muun muassa lähettämällä heitä järjestön edustajina kansainvälisiin tilaisuuksiin.

Luonto-Liitto seuraa aktiivisesti ympäristöasioita ja osallistuu niihin liittyviin kansainvälisiin prosesseihin. Luonto-Liitto tekee yhteistyötä pohjoismaisten ja virolaisten järjestöjen kanssa. Itämeri-koulu-yhteistyötä jatketaan venäläisten ja virolaisten tahojen kanssa.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto osallistuu merkittävimpiin kansainvälisiin päätöksentekoprosesseihin, erityisesti ilmasto-, susi- ja metsäkysymyksissä.

7.5.4 Asiantuntijatehtävät

Luonto-Liitto osallistuu järjestöjen ja hallinnon työryhmätyöskentelyyn sekä antaa asiantuntijalausuntoja nuoriso- ja ympäristötoimintaan liittyen. Järjestöjen edustajat ja vapaaehtoiset vierailevat päättäjien, viranomaisten ja sidosryhmien luona. Luonto-Liitto organisoii yleistajuisia ja mielenkiintoisia keskustelutilaisuuksia, kuten ilmastotapahtuma Power Shift Suomea, ja osallistuu muiden järjestämiin tapahtumiin. Luonto-Liitto on yhteydessä julkisyhteisöihin, kuten kuntiin, kaupunkeihin, alueellisiin viranomaisiin ja

ympäristökeskuksiin, sekä ottaa kantaa lakiuudistuksiin, mietintöihin, hallinnollisiin uudistuksiin ja muihin viranomaisvalmistelussa oleviin asioihin.

Tavoitteet

- Luonto-Liitto lausuu keskeisimmistä ajankohtaisista luonnonsuojelu- ja ympäristöasioista viranomaisille.
- Luonto-Liiton edustajat ja vapaaehtoiset antavat haastatteluja ja kommentteja luonnonsuojelu- ja ympäristöasioista medialle.
- Luonto-Liitto tuo julkiseen keskusteluun uusia ja ratkaisukeskeisiä avauksia liittyen luonnonsuojelu- ja ympäristökysymyksiin.

8. Henkilöstö ja keskustoimisto

Luonto-Liiton tavoitteena on tarjota työntekijöilleen innostava työyhteisö, jossa on mukava tehdä merkityksellistä työtä lasten ja nuorten luonnonharrastuksen ja ympäristönsuojelun saralla. Työntekijöiden sitoutuminen mahdollistaa myös vapaaehtoisten osallistumisen toimintaan.

Toimiston työntekijät vastaavat yhdessä luottamushenkilöiden kanssa liiton toiminnan kehittämisestä ja hallinnosta. Luonto-Liiton strategiauudistuksessa käydään läpi toimiston organisaatio, luottamushenkilöorganisaatio, liiton säännöt ja hyvä hallinto. Uudistunut organisaatiomalli kykenee entistä paremmin vastaamaan Luonto-Liiton toiminnan tavoitteisiin.

Luonto-Liitto kehittää henkilöstöpolitiikkaa laajan tyky-toiminnan puitteissa. Säännölliset koulutukset, virkistysretket sekä mielekkäät työtehtävät helpottavat työssä jaksamista. Luonto-Liiton henkilöstöasiakirjat (henkilöstöstrategia, tasa-arvosuunnitelma, työsuojelun toimintaohjelma, työympäristön riskikartoitus, toimintaohje työpaikkahäirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun varalle sekä päihdeohjelma) päivitetään vuosittain. Lisäksi toteutetaan henkilöstön työhyvinvointikysely. Luonto-Liitto tarjoaa työntekijöille mahdollisuuden liikuntaseteleihin, liikuntaharrastuksiin työajalla ja viikoittaiseen etätyöpäivään.

Keskustoimistossa työskentelee viisi kokopäiväistä työntekijää ja viisi osa-aikaista työntekijää. Rahoituksen varmistuessa projekteihin voidaan palkata määräaikaista työntekijöitä. Luonto-Liitto tarjoaa harjoittelumahdollisuuksia työssäoppijoille, opiskelijoille sekä työllistettäville.

Keskustoimisto suosii hankinnoissaan kasvisruokaa, lähialueilla tuotettua luomua ja kehitysmaista tuotavissa tuotteissa Reilun kaupan tuotteita. Kaikissa hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökulma.

Tavoitteet

- Henkilöstön kyselyllä arvioitava tyytyväisyys on pääsääntöisesti samaa tai parempaa tasoa kuin edellisenä vuonna.
- Kaikilla työntekijöillä on kehityskeskustelut kahdesti vuodessa.
- Luonto-Liitolla on vuotuiset yhteiset tavoitteet ja jokaisella työntekijällä henkilökohtaiset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan.
- Luonto-Liiton strategia ja organisaatio uusitaan.

9. Hallinto

Luonto-Liiton ylin päättävä elin eli liittokokous valitsee liittovaltuuston kaksivuotiskausiksi. Valtuusto määrittää Luonto-Liiton toiminnan suunnan, ja lisäksi se valitsee liittohallituksen ja sen puheenjohtajan. Hallitustyöskentelyn tueksi voidaan nimetä jaostoja.

Luonto-Liiton liittokokous kokoontuu kahden vuoden välein ja liittovaltuusto vähintään kaksi kertaa vuodessa. Liittohallitus kokoontuu noin 8 kertaa vuodessa. Hallituksen alaisuudessa toimivat metsä-, ympäristökasvatus- ja luonnonharrastus-, Itämeri- sekä susijaosto.

Luonto-Liiton luottamustoimissa toimii pääsääntöisesti nuoria. Monelle aktiiville ensimmäiset kokemukset hallitustyöskentelystä ja ympäristövaikuttamisesta tulevat Luonto-Liiton toiminnan kautta. Hallitus-, jaosto- ja valtuustotoiminnassa huolehditaan että se on osallistujilleen innostavaa ja mielekästä. Päättävissä elimissä toimivia aktiiveja tuetaan koulutuksilla, seminaareilla ja virkistystapahtumilla.

Tavoitteet

- Hallitus ja valtuusto kokoontuvat säännöllisesti ja valvovat Luonto-Liiton strategioiden sekä toimintasuunnitelman ja budjetin toimeenpanoa.
- Hallituksen ja valtuuston jäsenistä eli järjestön päätöksentekijöistä valtaosa on nuoria.
- Hallituksen viisi jaostoa toimii aktiivisesti.

10. Talous ja rahoitus

Toiminnan monipuolistuessa talouden pitäminen tasapainossa on Luonto-Liiton toiminnan edellytys. Hankeavustusten hakemista kehitetään järjestelmällisesti Luonto-Liiton henkilöstöressurssien mukaan. Tavoitteena on vahvistaa Luonto-Liiton sääntöjen mukaista toimintaa ja hankkia uutta osaamista vaarantamatta varsinaisen toiminnan rahoitusta.

Luonto-Liitossa kiinnitetään huomiota jäsenmaksujen tärkeään rooliin omavarainhankinnan muotona ja jäsenmaksujen perintää jatketaan. Jäsenten vaihtuvuuteen kiinnitetään huomiota. Jäsenhankintaan panostetaan vuonna 2019.

Luonto-Liitto kehittää omaa varainhankintaansa: vuonna 2019 luodaan järjestölle yritys yhteistyölinjaukset, joiden pohjalta varainhankintaa lähdetään kehittämään. Hankkeiden myötä lisääntynyt kouluyhteistyö hyödynnetään päivätyökeräyksen markkinoinnissa.

Luonto-Liiton taloutta hoidetaan luotettavasti ja avoimesti. Raportoinnin tarkkuuteen ja ymmärrettävyyteen kiinnitetään huomiota erityisesti vapaaehtoiset nuoret päätöksentekijät huomioiden. Piirien taloushallintoa tuetaan ja kukin piiri saa tarvitsemansa tuen Luonto-Liiton taloustoimistosta. Luonto-Liitto kilpailuttaa hankinnat ja jatkaa talouden systemaattista kehittämistä. Esimerkiksi yleiskuluihin merkittävät hallintohenkilöstön palkkoja on mahdollista jakaa tuntiseurannan mukaisesti toiminnan kustannuspaikoille.

Vuoden 2019 budjetti on laadittu poikkeuksellisesti hieman alijäämäiseksi järjestön kehitystyön, strategia- ja organisaatiouudistusten vaatimien lisäresursointien vuoksi. Uudistustyön tavoitteena on tehostaa varojen käyttöä pitkällä aikavälillä.

Tavoitteet

- Talous on tasapainossa ja taseen rakenne paranee, raportointi on tehokasta ja avointa sekä kiinteiden kustannusten taso pysyy ennallaan tai laskee.
- Yleiskuluihin merkittävät varsinaisen toiminnan kuluja siirretään toimintojen kustannuspaikoille.
- Luonto-Liitto hankkii uusia yhteistyökumppaneita alueellisen toiminnan ja kouluvierailujen hyväksi.
- Luonto-Liitto toteuttaa muiden järjestöjen kanssa rahoitushakemuksia, jotka avaavat uusia mahdollisuuksia esimerkiksi alueelliseen toimintaan.
- Luonto-Liitto palkkaa yhteen piiriin TE-keskuksen kautta aluetyöntekijän.
- Luonto-Liitto tehostaa rahojen käyttöä lisäämällä Skype-kokouksia ja varaamalla matkaliput ajoissa ja halvimman tai toimivimman kulkuneuvon mukaan.